

๑. ชื่อผลงาน ผลงาน การพัฒนาแนวทางการเคลือบหลุมร่องฟันโดยภาคีมีส่วนร่วมเพื่อลดอัตราการเกิดฟันผุ ในเด็กกลุ่มอายุ ๑๒ ปี

๒. ผู้จัดทำผลงาน

ผู้จัดทำผลงาน : น.ส.ชรียา หยูอินทร์

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ หน่วยงาน ทันตกรรม

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๕๐๗๙๐๖๓๖

ผู้ร่วมจัดทำผลงาน : น.ส ศิริลักษณ์ หนูยิ้ม

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข หน่วยงาน ทันตกรรม

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๒๘๒๕๒๕๔๙

๓. กลุ่มงาน กลุ่มงานทันตกรรม

๔. บทนำ

จากข้อมูลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๖๖ เปรียบเทียบกับการสำรวจใน ๘ ครั้ง ที่ผ่านมานับตั้งแต่การสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๓ พบว่าความชุกของโรคฟันผุในกลุ่มเด็กลดลง ๑๒ ปี ที่มีฟันผุ ร้อยละ ๕๒.๙ ในพ.ศ. ๒๕๓๗ เป็น ร้อยละ ๓๖.๖ ในพ.ศ. ๒๕๖๖ แม้ว่าจะมีแนวโน้มของปัญหาลดลง แต่ความชุกของโรคฟันผุ ในเด็กอายุ ๑๒ ปี พบว่ามีความชุกของโรคฟันผุในฟันถาวรร้อยละ ๓๖.๖ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละฟันผุ ถอน อุด (DMFT) ๑.๒ ซี/คน เมื่อเปรียบเทียบกับสภาวะช่องปากนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง พบว่า ความชุกของโรคฟันผุในฟันแท้ ของเด็กอายุ ๑๒ ปี เป็นร้อยละ ๔๐.๖๑ ค่าเฉลี่ยฟัน ถอน อุด ๐.๘๗ ซี/คน ในปี ๒๕๖๖ น้อยกว่าค่าเฉลี่ยในระดับประเทศ แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูง จะเห็นได้ว่าโรคฟันผุยังคงเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญในกลุ่มวัยเด็กเด็กอายุ ๑๒ ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ควรต้องได้รับการดูแลอย่างเข้มข้น เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนชุดฟันเป็นฟันถาวร ตั้งแต่อายุ ๖ ปีถึงประมาณอายุ ๑๒ ปี ซึ่งสามารถป้องกันได้ด้วยการเคลือบหลุมร่องฟัน ป้องกันมิให้โรคฟันผุที่อาจเกิดขึ้นลุกลามต่อไปจนทำให้เกิดความยุ่งยากในการรักษาและสูญเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากเพื่อเก็บรักษาฟัน แต่ด้วยจำนวนกลุ่มเป้าหมายเด็กอายุ ๑๒ ปี มีจำนวนมาก จึงมีการพัฒนาแนวทางการเคลือบหลุมร่องฟันโดยภาคีเครือข่ายทั้ง โรงพยาบาลบางแก้ว และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอบางแก้ว เพื่อให้การเคลือบหลุมร่องฟันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการลดอัตราการเกิดฟันผุในเด็กกลุ่มอายุ ๑๒ ปี

๕. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดอัตราการเกิดฟันผุในเด็กกลุ่มอายุ ๑๒ ปี

๒. ป้องกันมิให้โรคฟันผุที่อาจจะลุกลามต่อไปจนทำให้เกิดความยุ่งยากในการรักษาและสูญเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

๓. เพื่อความเพิ่มศักยภาพภาพในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

๖). แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ / การทบทวนวรรณกรรม

วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น ๔ ขั้นตอน หลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผน (Plan : P) ขั้นตอนที่ ๒ การปฏิบัติตามแผน (Do : D) ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน (Check : C) ขั้นตอนที่ ๔ การแก้ปัญหา (Action : A) (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐ : ๑๓) กระบวนการบริหาร PDCA ซึ่งประกอบด้วย Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) และ Act (การปรับปรุงแก้ไข) เป็นกระบวนการบริหารที่ได้เผยแพร่ อย่างกว้างขวางในปี ๑๙๕๐ โดย Edwards W. Deming นักบริหารส่วนใหญ่ได้เรียกวงจรนี้ว่า “วงจร Deming” โดยวงจร Deming เป็นวงจรการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย นับตั้งแต่การบริหาร กิจการต่างๆ การดำเนินชีวิตของบุคคลให้ประสบความสำเร็จ การทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและการบริหารงานในองค์กรของรัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

๗). วิธีการศึกษา

วางแผนการดำเนินงานโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) พัฒนาแนวทาง ดังนี้

๑. Plan

- จัดประชุมในกลุ่มงานทันตกรรมและภาคีเครือข่าย เพื่อรวบรวมปัญหา เก็บข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขซึ่งพบปัญหา

- กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยให้บริการเคลื่อนหูลุมร่องฟัน สำหรับฟันที่มีข้อบ่งชี้ต้องเคลื่อนหูลุมร่องฟัน

- ทบทวนความรู้และกระบวนการเคลื่อนหูลุมร่องฟันแก่เจ้าหน้าที่ทันตบุคลากร

๒. Do

- จัดทำตารางและประสานหน่วยงาน เพื่อจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ วัสดุ กำหนดรายการที่จำเป็นต้องใช้

- ประสานงานเจ้าหน้าที่ทันตบุคลากร ภาคีเครือข่าย เพื่อให้บริการเคลื่อนหูลุมร่องฟัน

๓. check

- จากการพัฒนาในรอบปี ๒๕๖๗ มีอัตราการเกิดฟันผุลดลง แต่ก็ยังพบการเกิดฟันผุในเด็กกลุ่มอายุ ๑๒ ปี เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่น เช่น พฤติการณ์บริโภคที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และขาดการดูแลทำความสะอาดช่องปาก ที่อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

๔. Act

- ปรับรูปแบบการดำเนินงาน เพิ่มการทำงานแบบภาคีเครือข่าย โดยความร่วมมือจากทันตบุคลากรจากทุกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอบางแก้ว

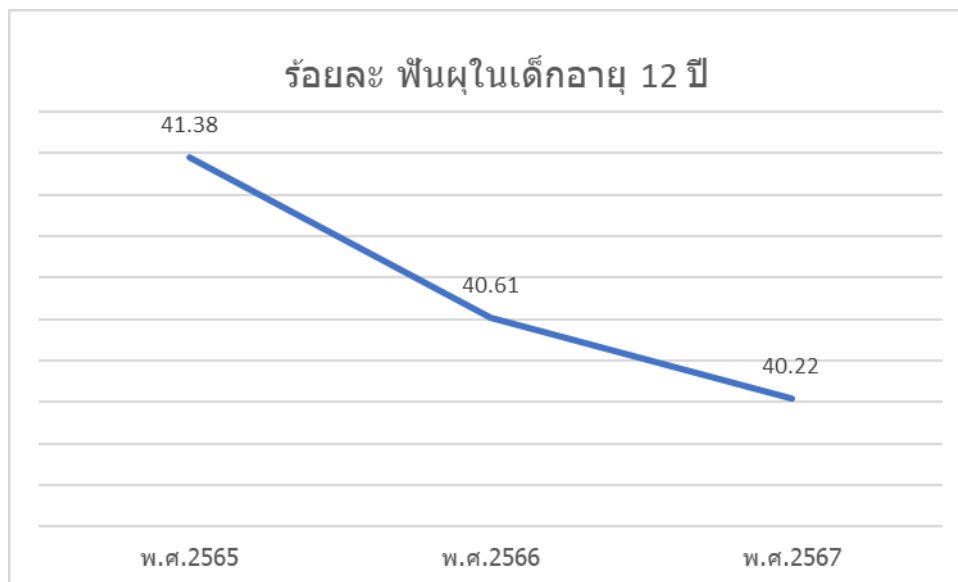
- เทคนิคการบริหารงานแบบวงจรเดมมิ่ง (PDCA) มาพัฒนาแนวทางการเคลื่อนหูลุมร่องฟันโดยภาคีเครือข่าย ทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีส่วนร่วม

- ดำเนินการเคลื่อนหูลุมร่องฟันในกลุ่มเป้าหมาย ที่มีข้อบ่งชี้ในการเคลื่อนหูลุมร่องฟัน

๘). ผลการศึกษา

กราฟแสดงร้อยละการเกิดฟันผุ ในกลุ่มเด็กอายุ ๑๒ ปี อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

จากกราฟแสดงข้อมูลการเกิดโรคฟันผุในเด็กอายุ ๑๒ ปี ของอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๗ พบว่าร้อยละ **การเกิดฟันผุในเด็กอายุ ๑๒ ปีลดลง** เนื่องฝ่ายทันตกรรมโรงพยาบาลมีการให้บริการเคลือบหลุมร่องฟันในกลุ่มเด็กอายุ ๑๒ ปี อย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๖ ได้เริ่มวางแผนการดำเนินงานรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองการดำเนินงานด้านทันตกรรมป้องกันโดยการเคลือบหลุมร่องฟันแท้เพื่อลดการเกิดฟันผุให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมเด็กอายุ ๑๒ ปีในพื้นที่อำเภอบางแก้ว โดยมีการประสานงานระหว่างภาคีเครือข่าย ทั้ง โรงพยาบาลบางแก้ว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอบางแก้ว มีการระดมทีมในการวางแผนการดำเนินงานเคลือบหลุมร่องฟันอย่างเป็นระบบ รวมถึงการขอความอนุเคราะห์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงในการขอสนับสนุนรถทันตกรรมเคลื่อนที่ เพื่อออกให้บริการเคลือบหลุมร่องฟันในโรงเรียนส่งผลให้กลุ่มเด็กอายุ ๑๒ ปี ในอำเภอบางแก้วได้เข้าถึงบริการเคลือบหลุมร่องฟันอย่างทั่วถึง

๙). การอภิปรายและสรุปผลการศึกษา/การวิจารณ์/ข้อเสนอแนะ/แนวคิดเพื่อการพัฒนา/ข้อจำกัด

สรุปผล

- ๑.การพัฒนาแนวทางการเคลือบหลุมร่องฟันโดยมีภาคีส่วนร่วม ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การทำงาน ร่วมกัน นำมาซึ่งการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ
- ๒.เทคนิคการบริหารแบบเดมมิง (PDCA) พัฒนากระบวนการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ ลดการฟันผุในเด็กกลุ่ม ๑๒ ปี

ข้อเสนอแนะ

- ๑.ควรมีการทบทวนกระบวนการเคลือบหลุมร่องฟันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการ calibrate ร่วมกันกับภาคีเครือข่ายเป็นประจำทุกปี

